

Hallintovaliokunta

Perjantai 8.5.2020 klo 11.15—12.00

Läsnä

puheenjohtaja Riikka Purra ps
varapuheenjohtaja Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Jussi Halla-aho ps
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Anna-Kaisa Ikonen kok
jäsen Mats Löfström r (4, 5 osittain)
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Matti Semi vas
jäsen Heidi Viljanen sd
varajäsen Bella Forsgrén vihr (4, 5 osittain)
varajäsen Niina Malm sd (5, 6, 7) (4 osittain)

Sihteerit

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne
istuntoasiainneuvos Henri Helo

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Maahanmuutto- ja turvapaikka-asiat 2020

Valiokunnan oma asia O 7/2020 vp
Muu asiakirja Sisäministeriön lisäselvitys 04052020.pdf / A3

Teema: Tilanne Turkin ja Kreikan raja-alueella sekä siihen liittyvät seikat

Valiokunta merkitsi saapuneeksi: sisäministeriön lisäselvitys 4.5.2020.

Pöytäkirja HaVP 27/2020 vp

4. Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024

Valtioneuvoston selonteko VNS 1/2020 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024 / A4

Muu asiakirja sihteerin täydennysehdotukset Kuntatalous.pdf / B4

Eriävä mielipide Eriävä mielipide_VNS_1_2020_vp_ps_08052020.pdf / C4

Eriävä mielipide Eriävä mielipide_VNS_1_2020_vp_kok_08052020.pdf / D4

Valiokunta hyväksyi käsittelyn pohjaksi 7.5.2020 jaetun lausuntoluonnoksen.

Merkittiin valiokunnalle jaetuksi: sihteerin täydennysehdotukset.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä ed. Halla-aho ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana, että kappaleeseen 1 lisätään maininta siitä, että valiokunta pitää tärkeänä, että julkisen talouden menoja kyetään priorisoimaan. Etusijalle tulisi asettaa suomalaisten terveys ja toimeentulo sekä työpaikkojen ja yritysten selviytyminen. Toissijaisista ja vähemmän tärkeistä kohteista kuten Suomelle taloudellisesti haitallisesta maahanmuutosta tulisi sen sijaan leikata.

Ehdotuksesta äänestettiin lausuntoluonnosta vastaan. Äänin 12-3 lausuntoluonnos hyväksyttiin.

Ed. Halla-aho ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana, että lausunnon Maahanmuutto-osioon lisätään uusi kappale, jossa käsitellään mm. maahanmuuton kustannuksia, jotka turvapaikkaperusteisen ja muun pääasiassa kehityksistä saapuvan maahanmuuton kustannukset yhteiskunnalle lasketaan miljardeissa. Suurimmat kustannukset syntyvät sosiaaliturvan käyttämisestä. Lisäksi lainsäädäntöön tulisi maahanmuuton osalta tehdä rakenteellisia muutoksia.

Ehdotuksesta äänestettiin lausuntoluonnosta vastaan. Äänin 12-3 lausuntoluonnos hyväksyttiin.

Vpj. Talvitie ehdotti ed. Ikosen kannattamana, että Kuntatalous-osioon lisätään ennen kappaletta 61 uusi kappale julkisen talouden suunnitelmaan sisällytettyjen uusien velvoitteiden rahoituksen riittämättömyydestä. Lausunnossa tulisi mm. todeta, että on epärealistista, että hoitajamitoitusta voitaisiin suunnitelman tarkoittamalla tavalla rahoittaa mm. tehostamalla kuntien digitalisaatiota ja palveluhankintoja. Samoin oppivelvollisuuden laajentamiseen osoitettu rahoitus vaikuttaa riittämättömältä. Tilanteessa, jossa kunnilla on vaikeuksia selviytyä nykyisistäkin velvoitteista, on valtioneuvoston tarkasti harkittava kuntien tehtäviä entisestään lisääviä lainsäädäntöhankkeita.

Vpj. Talvitie ehdotti ed. Ikosen kannattamana, että ennen kappaletta 62 lisätään uusi kappale siitä, että jos hallitus kuitenkin päättää viedä eteenpäin merkittäviä lisäkustannuksia kunnille tuovia uudistuksia, on sen korjattava julkisen talouden suunnitelma siten, että tehtäviin tarvittava rahoitus on tosiasiallisesti kehyksissä eikä kuntien mahdollisuus selvitä

Pöytäkirja HaVP 27/2020 vp

nykyisten peruspalvelujen rahoittamisesta vaarannu. Hallituksen ei pidä osoittaa yhtäkään uutta velvoitetta kunnille ilman täysimääräistä rahoitusta.

Lisäksi vpj. Talvitie ehdotti ed. Ikosen kannattamana, että kappaleen 62 jälkeen lisätään uusi kappale siitä, että jos menot kasvavat nykyisen näkymän mukaisesti, on erittäin todennäköistä, että kehyskaudella menoihin joudutaan kohdistamaan uusia sopeutustoimia. Samalla olisi hyvin todennäköistä, että mahdolliset leikkaukset kohdistuvat juuri hyvinvointiyhteiskunnan palvelujen yleiskatteelliseen perusrahoitukseen. Tämänkaltaisen kehitys ei ole julkisten varojen tehokasta käyttöä.

Ed. Ikonen ehdotti vpj. Talvitien kannattamana, että ennen kappaletta 49 lisätään uusi kappale, jossa todetaan, että valtioneuvoston selonteosta puuttuu ajankohtainen analyysi kuntatalouden tilanteesta ja kuntien rahoituspuolelta muuttumisesta koronavirustilanteen seurauksena. Lausunnosta tulisi selkeämmin ilmetä se, että koronavirustilanne on pahentanut kuntatalouden jo ennestään vaikeaa tilannetta. Kunnat on autettava yli tilanteesta, johon ne eivät ole itse pystyneet vaikuttamaan tai varautumaan. Siksi hallituksen julkisen talouden suunnitelmassa kuntien tukemiseen osoittamat varat ovat riittämättömät.

Ed. Ikonen ehdotti vpj. Talvitien kannattamana, että kappaleen 55 neljännen virkkeen loppu täydennetään muotoon ”kompensoidaan kunnille mahdollisimman oikean määräisinä todellisella rahoituksella ja mahdollisimman oikea-aikaisesti”.

Ed. Ikonen ehdotti vpj. Talvitien kannattamana, että ennen kappaletta 56 lisätään uusi kappale siitä, että hallituksen on luotava kuntien pelastuspaketti, jolla vahvistetaan kuntien edellytyksiä toimia koronan vastaisessa taistelussa ja varmistetaan, että kuntien tuottamat peruspalvelut voidaan turvata jokaiselle suomalaiselle myös tulevaisuudessa. Lisävarat on ohjattava kunnille koronatilanteesta syntyvien ylimääräisten kustannusten ja menetettyjen verotulojen suhteessa. Lisäksi valtion on ohjattava suoraa tukea sairaanhoitopiireille suhteessa koronatilanteeseen varautumiseen ja syntyneisiin kustannuksiin sekä huomioitava erityishuoltopiirien nousevat kustannukset. Hallituksen on myös jatkuvasti seurattava kuntien taloustilanteen kehitystä ja reagoitava kuntien tarpeisiin siten, että kuntien edellytykset selvitä koko suunnitelmakaudesta varmistetaan.

Lisäksi ed. Ikonen ehdotti vpj. Talvitien kannattamana, että kappaleen 61 viimeinen virke poistetaan.

Vpj. Talvitien ja ed. Ikosen ehdotuksista äänestettiin yhdellä kertaa lausuntoluonnosta vastaan. Äänin 10-5 lausuntoluonnos hyväksyttiin.

Lausuntoluonnos hyväksyttiin sihteerin täydennysehdotuksilla lisätynä. Kappaleeseen 53 lisättiin vielä varautumista koskevaan virkkeeseen myös sairaanhoitopiirit. Lisäksi kappaleen 57 alkuun lisättiin sanat ”Valiokunnan saaman selvityksen mukaan”.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Pöytäkirja HaVP 27/2020 vp

Ed. Purra, Halla-aho, Peltokangas, Talvitie ja Ikonen varasivat tilaisuuden eriävän mielpiteen jättämiseen. Ilmoitettiin, että eriävä mielipide on toimitettava sihteerille 8.5.2020 klo 13.00 mennessä.

Lausuntoon jätettiin kaksi eriävä mielipidettä: ed. Purra, Halla-aho ja Peltokangas sekä ed. Talvitie ja Ikonen /liitteet C4 ja D4.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista covid-19 -epidemian torjumisen erityistoimenpiteiksi Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ja vähävaraisimmille suunnatun avun rahaston osalta (koronakriisin investointialoite plus)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 10/2020 vp

Asiantuntijalausunto U 10/2020 vp HaV 08.05.2020 valtiovarainministeriö Asiantuntijalausunto / A5

Asiantuntijalausunto U 10/2020 vp HaV 08.05.2020 sosiaali- ja terveysministeriö Asiantuntijalausunto / B5

Asiantuntijalausunto U 10/2020 vp HaV 08.05.2020 Suomen Kuntaliitto Asiantuntijalausunto / C5

Etäkuuleminen

Valiokunnassa oli kuultavana:

- erityisasiantuntija Eliisa Hujala, työ- ja elinkeinoministeriö

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:

- valtiovarainministeriö, liite
- sosiaali- ja terveysministeriö, liite
- Suomen Kuntaliitto, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

6. Muut asiat

Merkittiin valiokunnalle jaetuksi viikkosuunnitelma.

7. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on tiistaina 12.5.2020 klo 12.15.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Pöytäkirja HaVP 27/2020 vp

Valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne